

KLASSEKAMPEN

Venstresidas dagsavis
Nettutgaven, mandag 1. juli, 2013

DEKORERT GRIS: Sverre Malling legger siste hånd på sin tegning av et svin dekorert av hermetiske segl. - Monsteret åpner for en fremmed og truende verden som ikke lar seg ramme inn av våre tradisjonelle kategorier, sier kunstneren.

På sporet av en glemte symbolist

Av Marte Stubberød Eielsen (tekst) og Siv Dolmen (foto)

En oppdagelsesferd i danske hvelv og søken i motsetningenes kunst. Det ledet til utstillingen «Sverre Malling-Louis Moe», som viser de to kunstneres verk side om side.

- Louis Moe er både den folkekjære bokillustratøren, kjent for sine søte, den uskyldsreine eventyrtegninger for barn - og den bestialske symbolisten, ukjent for folk flest. Virksomheten hans er full av motsetninger som liksom ikke går opp, sier Sverre Malling over utkast til tegninger, gamle kaffekopper, bøker og annet rot, som vitner om at kunstneren for tida arbeider natt og dag.

Målet er utstillingen «Sverre Malling-Louis Moe», som får æren av å åpne den nye Kunsthall Grenland i Porsgrunn i dag. Her vil Malling trekke den glemte symbolisten Moe fram i lyset - og samtidig vise sine egne verk.

Tilfeldig

Malling, som for Klassekampens lesere også er kjent som kunstsribent og tegner fra rettsaken mot Anders Behring Breivik, kom over Louis Moe (1857-1945) ved en tilfeldighet.

- Jeg har alltid vært glad i å gå i brukthandler og på loppemarked og er litt nostalgisk av natur. Dette var på slutten av 1990-tallet, jeg var student på Kunst- og håndverkskolen og oppdaget en litt slitt radering i et antikvariat som vekket nysgjerrigheten. Motivet hadde en bisarr, eiendommelig tone man gjerne finner hos beinharde dekadente symbolister. Jeg hadde lyst til å kjøpe det, men var en fattig student og måtte sove på saken. Da jeg kom tilbake neste dag, var bildet solgt.

En bit her og en bit der

Bildet, som viste seg å være av den dansk-norske kunstneren Louis Moe, gikk ikke i glemmeboka. Seinere lette Malling etter informasjon om kunstneren, men det fantes ikke mange spor etter ham, verken i bøker eller samlinger.

- Jeg begynte å nøste, fant en bit her og en bit der. Moe har på mange måter gått inn i historien som en ufarlig bokillustratør, blant annet av Edda-dikt, Holberg og en rekke eventyrsamlinger og barnebøker.

Moe kan også ha havnet i skyggen av den samtidige Theodor Kittelsen.

- I motsetning til Moe, som flyttet til Danmark og skiftet statsborgerskap, hadde Kittelsen et nasjonalt, oppbyggelig prosjekt. Moe henter også motiver fra en allegorisk verden, men er mer påvirket av urbane impulser fra Europa enn av norsk natur. For et land som Norge, som befant seg i den geografiske ytterkanten og samtidig ikke var fullt ut selvstendig, ble det nærmest en moralsk forpliktelse å skape nasjonal kunst. Moe var ikke med i dette prosjektet. Han bosatte seg i Danmark hvor han var fristilt og fant større romslighet som illustratør, forteller Malling.

Uro

Mens den svermeriske, men også kulturpessimistiske symbolismen var en dominerende retning på 1890-tallet i Europa, var det helst nyromantikken stemningsmalerier som preget Norge. Da Moe plukket opp hansken etter symbolismen først etter århundreskiftet - med motiver som alver, fabeldyr, død, demoner og urovekkende erotikk - spilte han ikke på lag med tidsånden. Slik ble han stående utenfor den hegemoniske fortellingen om norsk kunst.

- Derfor er det så bra at Kunsthall Grenland tente på ideen og stilte med ressurser. Slik ble det mulig å spore opp mer av Moes kunstnerskap - og gi ham et løft.

Sammen med kuratorene Line Ruud Ørslie og Andreas Rishovd har Malling trått museer og oppsøkt samlere, lett gjennom hvelv og funnet sjeldne trykk, tegninger og malerier. De har også besøkt Moes familie i Danmark. Flere av verkene de sporet opp, vises i Porsgrunn - samt i den omfangsrrike boka som utgis av forlaget No Comprendo Press i anledning utstillingen.

Noen trykk har havnet også i Mallings egne private samling.

Kvinnen og døden

Den pasjonerte Moe-formidleren blar seg gjennom en rekke grafiske blad. Her finnes også favoritten, «Bjørnen og døden», som Malling skrev om i sin spalte her i avisa tidligere i år. Bildet viser en skjelettmann som kveler en vettskremt bjørn - et motiv som påminner oss om den destruktive impulsen i menneskenaturen.

Malling blar seg fram til et bilde av en vampyrliknende, naken kvinne som sitter på en fluesopp og lokker til seg små menn med vinger. Etter møtet faller de små kavalerene som døde fluer.

- Mange av Moes bilder er sterkt kvinnefiendtlige og viser den stereotypiske dristige fristerinnen som bruker sin seksualitet til å forføre den mannlige helten. Som her, er mange poetisk skildret, supplert med mytologisk overtro og drømmesyn. Og selvsagt ikke uten sleivete humor.

Aldri avgjort

- Hva er det med Louis Moe som fascinerer?

- Det perverse, grusomme og groteske, det burleske og aparte, som går hand i hånd med det mer søtladne, inderlige og uskyldsreine. Lyst og mørkt, ondt og godt: Det er som om vi skal dvele ved kontrastene og at kampen mellom ytterpunktene aldri blir helt avgjort.

Men Malling vegrer seg for å sammenlikne sitt eget kunstprosjekt med Moes.

- Jeg er såpass eklektisk og finner mine forelegg og motiver både her og der. Det er gjerne fragmenter satt sammen fra mange steder, fra bøker, fra den digitale bildestrømmen på internett, nærmest som i en kollasj. Tegningen kan virke som et fordypende oversettelsesmedium og en ramme til denne splintrede kollasjenkningen. Den langsomme fordypelsen i mediet kan modne bruddstykkene til en sammenhengende erfaring.

Gåten i et ansikt

Malling viser fram kulltegningen «Untitled (Mask/Primates)», der plansjer av menneskeliknende primater er snørt rundt en ansiktsløs bøddelmaske, også brukt innen sadomasochisme.

- Det er tenkt som et møte mellom det kjente og det fremmede, det reine og ureine. Det handler om å bringe det andre, det ukjente, så nært at vi skjønner at det er oss selv. Når den man tror man er, handler sammen med noen man ikke visste at man var - det er da det virkelig begynner å svinge.

Men like mye som den kontrastfylte og sivilisasjonskritiske Louis Moe, trekker Malling fram 22. juli-rettssaken som inspirasjonskilde for bildet.

- I etterkant har jeg vært opptatt av de avgrensede rammene for det menneskelige og hva som skjuler seg i et ansikt. Samspillet mellom den lytefrie overflaten og ubehaget. Breiviks ansikt sammenfaller ikke med ideen man har om ham, men består av motstridende tilbøyeligheter, det menneskelige og monstrøse. Kanskje vi må tenke disse ytterlighetene som én og samme ting. Og som også Louis Moe viser oss, er kunsten et velegnet rom for slik vibrerende dissonans.

Advares fra alle hold

ENIGE: Iran, amerikanere flest, EU-land og utenrikseksperter advarer Obama om det samme: At væpning av opprørere i Syria styrker radikale jihadister.

[Les mer »](#)

Få, fattige og sjanseløse

SKEIVT: Stortingskandidatene fra Oslo øst tjener halvparten så mye som sine konkurrenter på vestkanten. Og nesten ingen av dem har reelle vinnerejanser i valget.

[Les mer »](#)

KLASSEKAMPEN

DAGENS LEDER

Eirik Grasaas-Stavenes

Nettutgaven gir deg et lite utvalg fra dagens avis.
For å lese hele avisen kan du [abonnere](#).
© Klassekampen AS
Ansv. red: [Björgulv Braanen](#)
Daglig leder: [Marga van der Wal](#)

Sentralbord: 21 09 30 00
Besøk: Grønland 4, Oslo
Post: Boks 9257 Grønland, 0134 OSLO
E-post: klassekampen@klassekampen.no
Alt innhold er opphavsrettslig beskyttet © Klassekampen

KLASSEKAMPEN

Det gjøres oppmerksom på at denne nettavisen regelmessig blir innsamlet og lagret av Nasjonalbiblioteket. Nettavisen vil bli gjort tilgjengelig som kildemateriale for forskning og dokumentasjon.

Powered by **eonBIT**